

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer

Dnr 4.1-37013/2021 – Remissvar från Kvinnojouren Jämtlands län

Bakgrund

Vi har tagit del av förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd och tycker att det är viktigt att rösten från utsatta kvinnor och barn hörs. Rösten från de som i slutändan berörs av de ändringar som föreslås. Under 40 år har vi på Kvinnojouren Jämtlands län mött kvinnor och barn som är och har varit utsatta för mäns våld.

Kvinnojouren Jämtlands län är en idéburen förening som arbetar mot mäns våld mot kvinnor och har funnits i 40 år. Vi ger stöd till kvinnor och deras barn men bedriver också förebyggande arbete, anordnar utbildningar samt driver opinionsbildning. Vi har en mångårig erfarenhet, kompetens och kunskap inom området som bygger på en förståelse av våldet och könsmaktsordningen. Vi har kontakt med drygt 350 kvinnor varje år som alla berättar om det våld de utsatts för, var och en med en egen berättelse men också samma typ av makt och kontroll som mannen utövat. Den verklighet vi möter stämmer överens med forskningen om könsmaktsordning som varit rådande gällande mäns våld mot kvinnor, den forskning och erfarenhet som nu diskvalificeras genom att avköna våldet fullständigt. Genom att avköna våldet görs våldet till något onämnbart som uppstår ur tomma intet utan att någon är ansvarig för att det utövas. Den utveckling som sker där kön inte längre finns är mycket oroande och en tillbakagång i utvecklingen inom kampen mot mäns våld mot kvinnor.

2 kap. Socialnämndens ansvar för planering och styrning

I förslaget på nya föreskrifter och allmänna råd värderas våldsutövare lika som våldsutsatta och barn. De män som använder våld, alltså begår olagliga handlingar, ska erbjudas insatser från socialtjänsten utifrån sina behov likställt de kvinnor som är brottsoffer. Utöver detta framgår att om ingen målgrupp anges specifikt i författningen så klumpas våldsutsatta kvinnor och barn ihop med den gärningsman som utsatt dem för våldet. Det är ett förfärligt sätt att se på brottsoffer och kriminella, som likvärdiga i det stöd som ska ges. Den som utövat våld har begått en medveten, kriminell handling medan den våldsutsatta blivit angripen och fått sitt livsutrymme kränkt.

Kartläggning och analys 8 §

Vi vill tillägga att statistik som ska redovisas behöver vara uppdelad i kön för att kunna se hur resurserna fördelas utifrån detta, då våldsutövande män nu ska innefattas i socialnämndens arbete.

Samverkan 9 §

Vi anser att samverkan gällande våldsutsatta kvinnor och deras barn är viktig men får absolut inte ske på bekostnad av deras säkerhet och trygghet. Det är inte till kvinnans och barnens fördel att mannens behandlare involveras i deras ärende. Det är oerhört viktigt att det stöd som mannen får inte tar resurser från kvinnans och barnens stöd. Vi ställer oss frågande till skrivningen om att hela familjens insatser ska samordnas då det ofta inte är förenligt med kvinnans och barnens bästa.

Det är av yttersta vikt att verksamheter som riktar sig till våldsutövare och verksamheter som riktar sig till våldsutsatta inte samlokaliseras, utan istället särskiljs rent fysiskt.

3 kap. Kompetens för uppgifter inom socialtjänsten

Kompetens hos personalen enligt 3 kap. 3 § andra stycket SoL

Handläggning och uppföljning och genomförande av insatser

Allmänna råd

Vi anser att personal inom socialtjänsten SKA ha kunskap om våld och andra övergrepp, inte bara att de bör. Det finns idag alltför stora brister i kunskap om våld hos personal inom socialtjänsten, där fokus i stället ligger på socionomexamen som inte säkerställer detta kunskapskrav.

5 kap. Socialnämndens utredning av våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld

Utredning enligt 11 kap. 1 § första stycket SoL

Allmänna råd

Vi ställer oss frågande till varför den våldsutövande pappan ska tilldömas vikt vid sin uppfattning om våldets konsekvenser för barnet och barnets behov av stöd och hjälp.

Däremot styrker vi stycket om att socialnämnden bör utreda frågan om vårdnad och umgänge, vi anser att en man som utövat våld mot ett barn eller barnets mamma ska fråntas vårdnaden per automatik och att umgänget bör vara under övervakning. I och med valet att använda våld mot ett barn eller barnets trygghetsperson har pappan visat sig vara olämplig som vårdnadshavare.

6 kap. Socialnämndens insatser

Insatser till våldsutsatta vuxna

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL

Allmänna råd

Vi anser att formuleringen om att socialnämnden bör ha beredskap att handlägga ärenden gällande våldsutsatta akut är för vag. Socialnämnden ska ha

beredskap att handlägga dessa ärenden akut. Ofta är den ekonomiska utsattheten något som hindrar kvinnor att lämna den våldsutövande mannen.

Tillfälligt boende 2 §

I denna punkt bör det ytterligare tilläggas att barn under tiden i tillfälligt eller skyddat boende inte ska ha något umgänge med den våldsutövande pappan. Detta är oerhört viktigt för att barn som upplevt våld ska kunna bearbeta sina upplevelser samt för att skydda både kvinnan och barnen för ytterligare våld och hot. Enligt vår erfarenhet gör tvingande umgänge med en våldsutövande pappa stor skada i barnens liv, både då och framåt.

Insatser till våldsutövare 4 §

Vi tillstyrker den del som tydliggör att socialnämnden särskilt ska betrakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld och andra övergrepp. Utöver detta anser vi att ett tillägg om att den våldsutövande mannen inte bara ska ändra sitt beteende, han ska också ta ansvar för sina brottsliga handlingar och ta sitt juridiska ansvar genom polisanmälan.

Insatser till våldsutövare 5 §

Utöver de erbjudanden som ges till våldsutövande män i form av stöd, information, behandling och hjälp ska de definitivt beredas stöd och hjälp för att kontakta polis för att erkänna de brott han begått och ta ansvar på riktigt. Eftersom vi vet att de behandlingar som finns för våldsutövande män inte visar något resultat med vetenskapligt stöd så behöver samhället tydligt markera genom att männen ska ta sitt juridiska ansvar.

8. Kostnadmässiga och andra konsekvenser

8.1.5 Socialnämndens arbete med personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp (våldsutövare)

8.1.5.1 Tillämpningsområde

Vi ställer oss skeptiska till att det i förslaget antas att kommunernas insatser till våldsutövare inte kommer att generera extra kostnader. Vi hoppas att tanken inte är att befintliga resurser ska omfördelas från utsatta till den som utför brotten. Detta behöver ses över och följas upp så att de begränsade resurser som våldsutsatta kvinnor har tillgång till idag inte minskas till förmån för våldsutövande män.

I konsekvensutredningen från Socialstyrelsen 2.2.3 diskuteras att våldet sällan kan ges en enkel förklaring och att förklaringsmodellerna blivit fler. Detta ringar in vad som är oroväckande i utvecklingen inom området, att förklaringsmodellerna alltmer lägger ansvaret för våldet på situationer, relationer

eller annat abstrakt i stället för att fokusera på mannens ansvar för det våld han utövar.

Östersund 2022-03-18

Kvinnojouren Jämtlands län